

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА
НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

соціальними педагогами задля ознайомлення з досвідом роботи спеціалістів; підбір відеоматеріалів до лекцій з подальшим їх обговоренням; організація позааудиторної діяльності студентів – залучення до наукових конференцій, олімпіад, конкурсів з даної тематики; введення до навчальної програми спецкурсу “Особливості роботи соціального педагога з дитиною дошкільного віку”, що передбачає теми занять: “Напрями роботи соціального педагога ДНЗ”, “Діяльність фахівця з найближчим оточенням дошкільника”, “Моральна культура дошкільника, як одна із складових гармонійно розвиненої особистості” тощо; проведення анкетування студентів (“Якою я бачу морально виховану дитину?”, “Моральність: головні складові”), з метою моніторингу обізнаності студентів про показники та компоненти моральної культури дитини.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка комплексу засобів та методів підготовки майбутніх соціальних педагогів до організаційно-методичної діяльності з вихователями та працівниками дошкільного навчального закладу, щодо формування моральної культури дітей старшого дошкільного віку.

МАЛЯРЕНКО Т.Ю.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Проблема шкільної адаптації є однією з актуальних проблем сучасної шкільної практики. На основі аналізу наукових досліджень з підготовки майбутніх соціальних педагогів О. Безпалько, З. Бондаренко, Ю. Галагузової, А. Капської та інших було визначено сутність поняття «професійна підготовка соціального педагога» як процес формування фахівця нового типу, здатного швидко й адекватно реагувати на зміни, що відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ і закладів соціальної роботи, на всіх рівнях управління.

На підставі аналізу навчальних планів підготовки майбутніх соціальних педагогів у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди виявлено та проаналізовано дисципліни: «Соціальна педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Соціально-педагогічна робота у сфері дозвілля», «Етика соціально-педагогічної діяльності», «Теорія соціальної роботи», «Діяльність соціального педагога у позашкільних закладах», «Технології соціальної роботи за кордоном», в яких велика увага приділяється соціально-психологічним особливостям молодших школярів, визначенням поняття «соціальна адаптація» та «шкільна адаптація». Під час проходження соціально-педагогічної практики студенти мають можливість ознайомитися з практикою проведення соціально-педагогічної роботи з адаптації першокласників у загальноосвітніх навчальних закладах.

Аналіз роботи психологічних служб загальноосвітніх навчальних закладів дозволив визначити особливості проведення діяльності з адаптації першокласників до умов навчання в школі. Так, соціальний педагог і психолог мають допомогти дитині прийняти позицію школяра; усвідомити прояв нового товариства – класу; опанувати поняттями правила, оцінки, самооцінки та їх критеріями; навчити школярів навичкам співпраці з учителем і однолітками.

Робота проводиться у таких напрямках: 1) визначається рівень сформованості емоційно-вольової сфери; 2) з'ясовується рівень адаптації першокласників до умов перебування в школі; 3) оформляється об'єктивний психологічний висновок стосовно кожної дитини, складається прогноз майбутнього навчання; 4) організовується консультативна та корекційно-розвивальна роботи з родиною (батьками та дитиною разом). Використовуються такі методи: методика О. Орехової “Кольорова діагностика емоцій дитини”; психологічний аналіз особливостей адаптації першокласників до школи (опитувальник для вчителя); соціометричне дослідження за Я. Коломінським, результати якого демонструють емоційні зв'язки, взаємні симпатії й антипатії між однокласниками, соціальний статус учня в класі; спостереження за учнями-першокласниками; бесіди з класними керівниками, батьками щодо складання соціального паспорту класів та адаптації до шкільного навчання; удосконалення стилю керівництва з урахуванням особливостей відносин у класі та вимог батьків до установ освіти шляхом надання рекомендацій вчителям на методичних об'єднаннях та батькам на батьківських зборах;

Соціальним педагогом проводиться спостереження за першокласниками під час навчально-виховного процесу та складаються відповідні протоколи спостереження, за висновками яких надаються рекомендації класним керівникам. Для зміни соціального статусу деяких учнів класу та створення згуртованого колективу проводяться такі заходи: - ознайомлення класного керівника з соціометричним статусом кожного учня класу (діагностуванням); - постановка перед класом цікавої, корисної для суспільства та членів колективу мети, досягнення якої потребує напруженої творчої праці та спілкування; - удосконалення соціально-психологічного клімату в колективі шляхом проведення групових тренінгових занять за програмою М. Чоломбитько «Мої комунікативні здібності та взаємостосунки в класі: заняття для початкових класів»; - збільшення часу сумісного проведення вільного часу, неформального спілкування (ігри, вправи на перервах та після уроків).

Аналіз діяльності соціального педагога з адаптації першокласників дозволяє визначити доцільність введення окремого модуля з проблеми організації соціально-педагогічної діяльності з адаптації першокласників до програми підготовки майбутніх соціальних педагогів.